

Πανεπιστήμιο Πατρών

Σχολή Ανθρωπιστικών
και Κοινωνικών Επιστημών
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής
Εκπαίδευσης
Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Αναβίωση της κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία:

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση του Ολυμπιακού Ιδεώδους

Παντελής Γεωργογιάννης
Καθηγητής

Τηλ/fax: +30-2610-993855

Website: <http://www.classicolympics.gr>
<http://www.georgogiannis.gr>
<http://www.kedek.gr>
<http://www.elppo.gr>

e-mail: georgog@upatras.gr
elppo@inpatra.gr

Πάτρα, 15 Ιουνίου 2013

Εισαγωγή

Η Ελλάδα διαθέτει έναν απaráμιλλο πλούτο αρχαίων θεάτρων και σταδίων, τα οποία παρότι αποτελούν την πολιτιστική κληρονομιά του Ελληνισμού, του ανθρωποκεντρισμού και της ανθρωπότητας, βιώνουν, εκτός εξαιρέσεων, το απόλυτο της εγκατάλειψης και της μοναξιάς.

Η κατάσταση αυτή μπορεί και οφείλει να αλλάξει, μέσω της αναβίωσης της Κλασικής Ολυμπιάδας στο τρίπτυχό της: αθλητισμός – πολιτική – πολιτισμός. Με τον τρόπο αυτό οι αθλητικές και καλλιτεχνικές υποδομές που μας κληροδοτήθηκαν από την Αρχαιότητα, θα αποκτήσουν νέες προοπτικές, θα επαναχρησιμοποιηθούν σε εκδηλώσεις που προβλέπονται στο πρόγραμμα αναβίωσης της Κλασικής Ολυμπιάδας και θα επανέλθουν μαζί με τον ανθρωποκεντρισμό στο επίκεντρο του αθλητικού, πολιτικού και πολιτιστικού γίνεσθαι των σύγχρονων κοινωνιών, δίνοντας έτσι στο ολυμπιακό ιδεώδες, την πολιτική, τον πολιτισμό και τη δημοκρατία το ουσιαστικό τους περιεχόμενο.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην αρχαιότητα

Στην αρχαιότητα του ελληνικού ανθρωποκεντρισμού και σε αντίθεση με την παγκόσμια θεοκρατία, οι οργανωμένοι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν οι σημαντικότεροι από όλους τους ελληνικούς και παγκόσμιους αγώνες. Παράλληλα ήταν η σπουδαιότερη αθλητική και θρησκευτική γιορτή προς τιμήν του Δία.

Πέραν όμως του αθλητικού και θρησκευτικού χαρακτήρα τους, οι αγώνες είχαν και πολιτικό περιεχόμενο. Και τούτο γιατί κατά τη διάρκειά τους οργανώνονταν και πολιτικές συζητήσεις κάθε χρόνο στα τρία ιερά της αρχαίας Ελλάδας, δηλαδή τους Δελφούς, τον Ισθμό και τη Νεμέα, και κάθε τέταρτο χρόνο στην Ολυμπία. Με τον τρόπο αυτό οι Έλληνες έκαναν πολιτική και διπλωματία.

Η φήμη του ιερού της Ολυμπίας διαδόθηκε σε ολόκληρο τον τότε ελληνικό κόσμο και γνώρισε μεγάλη ακμή ως πανελλήνιο κέντρο, στο οποίο οι Έλληνες είχαν την ευκαιρία να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν ιδέες, να διαμορφώσουν απόψεις, να διδάξουν και να διδαχθούν. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ανέδειξαν την εθνική, πολιτισμική και πνευματική ενότητα των αρχαίων Ελλήνων. Κατά τη διάρκεια των αγώνων έπαυαν οι εχθροπραξίες, εξυψωνόταν σε σύμβολο πανελληνίας ειρήνης και ενότητας.

Στην ιστορική εξέλιξη της ανθρωπότητας οι Ολυμπιακοί Αγώνες διοργανώθηκαν για πρώτη φορά το 776 π.Χ. στην Αρχαία Ολυμπία και πραγματοποιούνταν κάθε τέσσερα χρόνια τους θερινούς μήνες (Ιούλιο-Αύγουστο). Διαρκούσαν πέντε ημέρες και περιλάμβαναν τα εξής αγωνίσματα: Αγώνες δρόμου, Πάλη, Πυγμαχία, Παγκράτιο, Αρματοδρομίες και το Πένταθλο, το οποίο αποτελούνταν από τα αθλήματα: αγώνας δρόμου, Άλμα, Πάλη, Δισκοβολία και Ακοντισμός.

Διεξάγονταν στο Στάδιο, την Παλαίστρα και στον Ιππόδρομο, μπροστά σε χιλιάδες θεατές από όλες τις πόλεις του γνωστού ελληνικού κόσμου. Οι νικητές βραβεύονταν με ένα στεφάνι αγριελιάς, τον κότινο, και απολάμβαναν ιδιαίτερες τιμές από την πατρίδα τους. Όσοι συμμετείχαν ακολουθούσαν κοινούς αθλητικούς κανόνες, που είχαν καθιερωθεί για τη διεξαγωγή των αγώνων.

Καταργήθηκαν το 393 μ.Χ. με διάταγμα του αυτοκράτορα Θεοδοσίου, όταν το βυζαντινό κράτος βρισκόταν στο αποκορύφωμα της θεοκρατίας. Έτσι, ένας ολόκληρος αθλητικός πολιτισμός του ελληνικού ανθρωποκεντρικού κινήματος με τις προεκτάσεις του, που διήρκεσε 1.169 έτη, αφανίστηκε.

Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Το 1896 αναβιώνουν στην Αθήνα οι Ολυμπιακοί Αγώνες μόνο ως προς το αθλητικό μέρος τους με τη μορφή διεθνών αθλητικών αγώνων, ύστερα από ενέργειες του Δημητρίου Βικέλα και του Πιερ ντε Κουμπερτέν.

Στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν με ιδιαίτερη λαμπρότητα στο Παναθηναϊκό Στάδιο της Αθήνας, έλαβαν μέρος 295 αθλητές από δεκαπέντε χώρες. Τα αθλήματα που συμπεριλήφθηκαν στο αγωνιστικό μέρος προέρχονταν τόσο από τους αρχαίους Ολυμπιακούς Αγώνες όσο και από τον τότε σύγχρονο αθλητισμό. Έτσι, με τα νέα αγωνιστικά δεδομένα, το ολυμπιακό πνεύμα, το πνεύμα της ευγενούς άμιλλας, της ειρήνης και του ανθρωποκεντρισμού δεν έμεινε στη γενέτειρά του, την Ελλάδα, αλλά διαδόθηκε σε όλο τον κόσμο. Το 1936 αναβίωσε η τελετή αφής της ολυμπιακής φλόγας στην Ολυμπία και καθιερώθηκε η μεταφορά της στο στάδιο τέλεσης των αγώνων μέσω λαμπαδηδρομιών.

Μετά την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων παρατηρήθηκε ένας συνεχής εκμοντερνισμός των αθλημάτων, γεγονός που τους απομάκρυνε σταδιακά από την ολυμπιακή αθλητική παράδοση. Παράλληλα, σημαντικές είναι οι οικονομικές, κοινωνικές και έμμεσα οι πολιτικές διαστάσεις που έλαβαν στο πέρασμα του χρόνου. Στα εκατό και πλέον χρόνια της ύπαρξής τους γιγαντώνονται σταδιακά και εξελίσσονται, ακολουθώντας τη δυναμική ανάπτυξη του αθλητισμού και των κοινωνικοοικονομικών και πολιτικών συνθηκών στη σύγχρονη εποχή. Με τον τρόπο αυτό οι Ολυμπιακοί αγώνες έχουν αναχθεί στο σημαντικότερο αθλητικό γεγονός της ανθρωπότητας, στους οποίους συμμετέχουν χιλιάδες αθλητές από όλα σχεδόν τα κράτη του κόσμου και τους παρακολουθούν δισεκατομμύρια τηλεθεατές. Ωστόσο, η εξέλιξη, η γιγάντωση και η εμπορευματοποίηση των σύγχρονων διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων πραγματοποιείται σε βάρος του ολυμπιακού ιδεώδους. Έχουμε πλέον απομακρυνθεί από το ολυμπιακό ιδεώδες, έχουμε χάσει τις αξίες της παράδοσης.

**Για τους λόγους που αναφέρθηκαν
ο Καθηγητής Παντελής Γεωργογιάννης
και 92 πρωτοετείς φοιτητές
του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών
που συνυπέγραψαν το παρόν κείμενο,
προτείνουν:**

Την αναβίωση της κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία

Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να αποκτήσουν διαχρονικά μια πιο υγιή αξιακή βάση, αν τους ξανασυνδέσουμε με την παράδοση των 1.196 ετών. Ως αντιστάθμισμα της εξέλιξής τους μπορεί να αποτελέσει η διοργάνωση της κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία, με τους εξής στόχους:

1. να προβάλλει το αυθεντικό ολυμπιακό ιδεώδες,
2. να συμβάλλει στη δημιουργία του μέτρου του ολυμπιακού ιδεώδους,
3. να αποτελεί αξιακό αντιστάθμισμα στη γενική εξέλιξη των σύγχρονων διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων και
4. να αποτελεί διαδικασία προπομπό για τη διοργάνωση των σύγχρονων διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων.

Φιλοδοξία μας είναι η κλασική Ολυμπιάδα να αποτελέσει το μέτρο των ηθικών αξιών και της ανατροφοδότησης του ολυμπιακού πνεύματος στους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Περιεχόμενο της κλασικής Ολυμπιάδας

Όπως είδαμε, στους Ολυμπιακούς Αγώνες της αρχαιότητας πραγματοποιούνταν τριών ειδών εκδηλώσεις: αθλητικές, πολιτικές και θρησκευτικές. Με τα σημερινά παγκοσμιοποιημένα δεδομένα η αναβίωση του αθλητικού μέρους της κλασικής Ολυμπιάδας οφείλει να συνοδεύεται και από την πραγματοποίηση αντίστοιχων πολιτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Αθλητικό μέρος

Το αθλητικό μέρος της κλασικής Ολυμπιάδας θα περιλαμβάνει τα αθλήματα των κλασικών χρόνων που προαναφέρθηκαν και τον Μαραθώνιο. Στην αναβιωμένη πια κλασική Ολυμπιάδα, σε αντίθεση με την αρχαία εποχή, θα έχουν δικαίωμα συμμετοχής αθλητές από όλο τον κόσμο, τόσο άνδρες όσο και γυναίκες.

Πριν την έναρξη της κλασικής Ολυμπιάδας θα γίνεται η τελετή αφής της ολυμπιακής φλόγας στο στάδιο της Ολυμπίας, όπου θα καίει καθ' όλη τη διάρκεια των αγώνων. Η φλόγα θα μεταφέρεται μέσω λαμπαδηδρομιών σε όλα τα αρχαία στάδια, παλαιστές και ιπποδρόμους της σημερινής Ελλάδας (π.χ. Μεσσήνη, Ρόδος, Δελφοί, Δωδώνη, Ίσθμια, Φίλιπποι κ.ά.) και σε περιοχές της Μεσογείου όπου υπάρχει αντίστοιχη υποδομή από την εποχή του κλασικού

ελληνισμού (Μασσαλία, Κάτω Ιταλία, Κύπρος, Μικρά Ασία, Αίγυπτος κ.λπ.), στα οποία θα πραγματοποιούνται οι προκριματικοί αγώνες, με τη σύμφωνη γνώμη των αντίστοιχων χωρών.

Οι τελικοί αγώνες θα πραγματοποιούνται στην Ολυμπία, ακολουθώντας το τελετουργικό της κλασικής εποχής. Με την ανακήρυξη των νικητών, θα γίνεται η στεφάνωσή τους με τον κότινο και θα τους χορηγούνται αναμνηστικά μετάλλια.

Πολιτικό μέρος

Οι πολιτικές εκδηλώσεις θα πραγματοποιούνται στα υπάρχοντα αρχαία θέατρα και θα έχουν συνεδριακό χαρακτήρα με συμμετοχή απ' όλο τον κόσμο. Θα στοχεύουν στην άσκηση παγκόσμιας διπλωματίας, τη διαμόρφωση στρατηγικών για τη λειτουργία και τον εκδημοκρατισμό των πολιτικών συστημάτων, καθώς και τη διατήρηση και ανάπτυξη της παγκόσμιας ειρήνης και του ανθρωποκεντρισμού.

Πολιτιστικό μέρος

Από την άλλη πλευρά, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις θα αποτελούν ένα διεθνές ανάμωμα όλων των πολιτισμικών αποχρώσεων της σημερινής παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας. Θα πραγματοποιούνται και αυτές στα αρχαία θέατρα της Ελλάδας και των άλλων χωρών όπου υπάρχουν αντίστοιχες υποδομές από την αρχαιότητα, υπό την αιγίδα των δήμων όπου ανήκουν τα θέατρα σε συνεργασία με τα κινήματα εθελοντισμού.

Τα κλασικά ανοιχτά θέατρα του ελλαδικού χώρου που μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις τόσο των πολιτικών όσο και των πολιτιστικών εκδηλώσεων και να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίησή τους, είναι μεταξύ άλλων: της Επιδαύρου, της Δωδώνης, το Ηρώδειο, της Ήλιδας, της Μεσσήνης, της Νικόπολης, των Φιλιππων, των Δελφών, της Πάτρας κ.ά.

Λήξη κλασικής Ολυμπιάδας – Παράδοση ολυμπιακής φλόγας

Η τέλεση της κλασικής Ολυμπιάδας θα προηγείται των σύγχρονων Διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων και θα προκύπτει από την ημερομηνία τέλεσής τους. Κατά την τελετή λήξης η ολυμπιακή φλόγα θα παραδίδεται στον εκάστοτε εκπρόσωπο της χώρας και της πόλης που θα φιλοξενήσει τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες σύμφωνα με το υπάρχον τελετουργικό για να ξεκινήσει το μακρύ ταξίδι της στην ανθρωπότητα.

Προσδοκίες από την αναβίωση της Κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία

Η αναβίωση της Κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία και σε όλα τα στάδια και θέατρα της κλασικής αρχαιότητας, θα είναι πολλαπλά ωφέλιμη για την ανθρωπότητα.

Προσδοκούμε ότι η υλοποίηση του τρίπτυχου αθλητισμός, πολιτική, πολιτισμός θα είναι προς όφελος κυρίως:

1. του Ολυμπισμού και του Ολυμπιακού Ιδεώδους,
2. των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, καθώς οι Κλασικοί Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν την πρωταρχική τους αφετηρία και το αντιστάθμισμά τους,
3. της ειρήνης μέσω της εφαρμογής του ιδεώδους της Ολυμπιακής Εκεχειρίας,
4. της ανθρωπότητας, γιατί εκτός των άλλων οι κάτοικοι της υφήλιου και ιδιαίτερα η νεολαία θα έχει την ευκαιρία να έρθει σε άμεση επαφή με την ιστορία του ανθρωποκεντρισμού, του Ολυμπισμού και του Ελληνισμού,
5. της Ελλάδας, γιατί θα αναβαθμίσει τις σχέσεις της με τις χώρες που θα συμμετέχουν.

Η ανθρωπότητα σήμερα έχει ανάγκη την ύπαρξη ενός κέντρου αθλητισμού, πολιτισμού και πολιτικής, σε αντιδιαστολή με τα κέντρα εξουσίας που λειτουργούν ανά την υφήλιο. Με την αναβίωση του τρίπτυχου της Κλασικής Ολυμπιάδας η Ελλάδα καλύπτει από κάθε άποψη την ανάγκη αυτή, εφόσον θα αποτελέσει, εκτός από αθλητικό, και παγκόσμιο κέντρο διπλωματίας και πολιτισμού.

Για να διεκδικήσουμε την αναβίωση της Κλασικής Ολυμπιάδας στην Ολυμπία παρακαλούμε και για τη δική σας ενεργή συμμετοχή με την υπογραφή σας στο: <http://www.classicolympics.gr> και την περαιτέρω κοινοποίηση της πρότασης.

Με τον τρόπο αυτό θα συμβάλλουμε στην αναβάθμιση και προώθηση του ολυμπιακού ιδεώδους και στην επαναφορά του ελληνισμού, του ανθρωποκεντρισμού και της δημοκρατίας στο διεθνές προσκήνιο.

Παντελής Γεωργογιάννης

Καθηγητής
Πανεπιστημίου Πατρών